

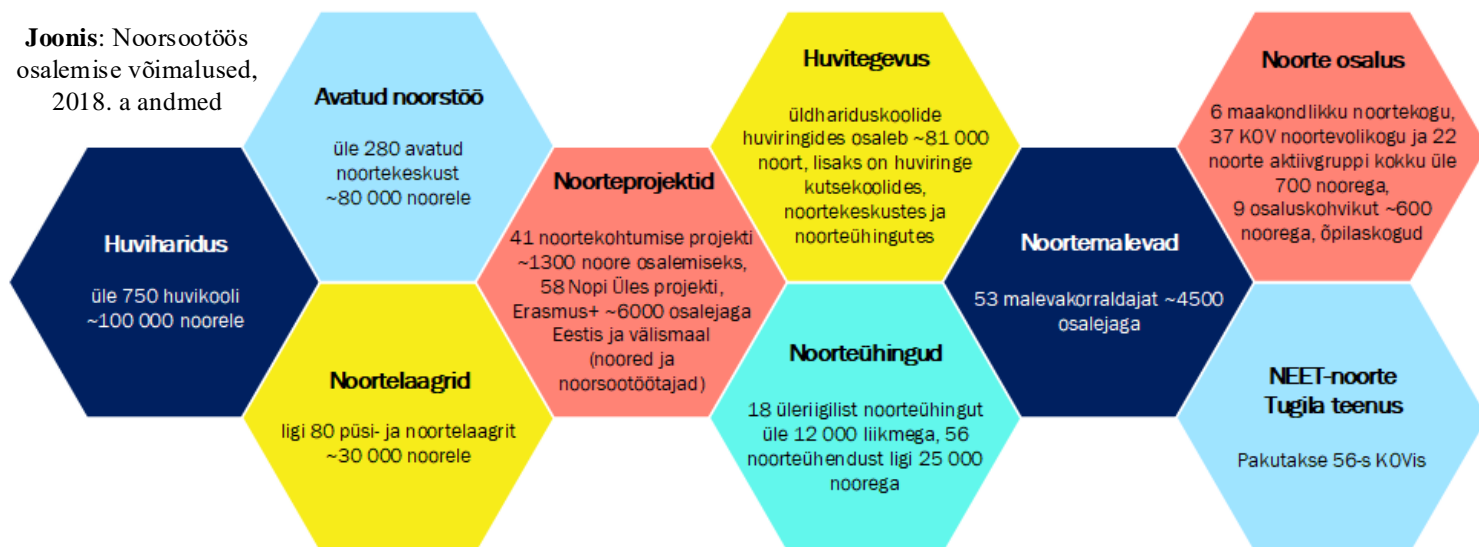
NOORTEVALDKONNA ÜLEVAADE

2018

Peamised trendid ja andmed

- **Noortevaldkonna moodustavad noortepoliitika ja noorsootöö.** Noortepoliitika peamised toimealad on noorsootöö, haridus-, sotsiaal-, tööhõive-, tervise-, kultuuri-, pere- ja kuriteoennetuspoliitika. Noorsootöö on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgeks arenguks ning seda korraldavad noored koostöös noorsootöötajatega. **Noorsootöös osaleb ligi 160 000 noort**, kellest peaaegu 90% on tegevustega rahul.
- **Noorte (7–26a) arv on viimastel aastakümnetel vähenenud olulisel määral.** Kui 2007. a oli noori ligi 340 000 (25% elanikkonnast), siis 2018. a 276 800 (21%).
- Ainult põhihariduse või madalama haridusega **18–24-aastaste mitteõppivate noorte osakaal on võrreldes 2007. a (14%) langenud 2018. a 11,3%-ni.**
- **15–24-aastaste noorte töötuse määr on vähenenud viimase kuue aastaga üle kahe korra (33%-lt 12%-le)**, kuid on siiski kaks korda suurem kui täiskasvanutel. Mitteaktiivseid noori, kes ei õpi, tööta ega osale koolitustel (**NEET-noored**) on ligi 9% vanuserühmast.
- **Eestis on palgalisi noorsootöötajaid üle 7000, kellest täis- ja osakutsega noorsootöötajaid 3386 (2018. a).**
- **Noorsootöötajaks saab õppida Tallinna Ülikoolis, TÜ Narva Kolledžis ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias.** Lisaks korraldatakse HTM-i toetusel noorsootöötajate täiendkoolitusi, kus on aastas osalejaid umbes 1500.
- Kui huvikoolides osaletakse kõige enam **spordi** valdkonna õppekavadel (53% käijatest), siis üldhariduskoolide huviringides õpitakse kõige enam **kunsti ja muusikat** (39%). Üldhariduskoolide **looduse ja tehnika valdkonna** huviringides käib vastavalt 5% ja 11% kõigist osalejatest ning veidi üle 3% kõigist huvikooliõppuritest osaleb looduse või tehnika valdkonna õppekavadel.

Joonis: Noorsootöös osalemise võimalused, 2018. a andmed

Noortevaldkonna arengukava 2014–2020

Üldeesmärk: noorel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.

Noortevaldkonna programm (arengukava rakendamine)

Meetmed:

1. Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks.
2. Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine.
3. Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes.
4. Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine.

Olulisemad mõõdikud	2016	2017	2018	2020 (siht)	Programmi suuremad kulud (2019. a eelarve 26,6 mln- RE, HMN, ESF)	
Madala haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (18–24a) osakaal (%)	10,9%	10,8%	11,3	<9%	Noorte huvitegevuse toetusskeemi rakendamine	15 mln
Noorte kaasatus noorsootöös (% noorte koguarvust)	50%	54%	57,8%	60%	Noorsootöö teenuste pakkumine ja arendamine, sh NEET-noortele	4,7 mln
Noorsootöös osalenud noorte rahulolu noorsootöoga (%)	-	87%	-	87%	Noorte omaalgatuste ja ühistegevuste toetamine (Erasmus+ noored)	3,5 mln
Koolituse tulemusel pädevusi tõstnud noorsootöötajate osakaal aasta lõikes (%)	15,9%	20%	15%	15%	Noorsootöö kvaliteedi tõstmine ja noorsootöö mõju esiletoomine	1,8 mln
					Lisaks (2017¹): ENTK toetused 10,1 mln, Archimedes/SANA 5,4 mln, KOV 100 mln, lapsevanemad 25 mln €	

1- 2018. aasta kulud selguvad 2019. aastal

Olulisemad tegevused, arendused või protsessid 2015–2020

2015	2016	2017	2018	2019 siht	2020 siht
<p>- EMP programmi „Riskilapsed ja noored“ elluviimine.</p>	<p>- Uuring „Noorte rahulolu noorsootöoga“;</p> <p>- Noorteühingute aastatoetuse määruuse muutmise;</p> <p>- Uuring „Infotehnoloogiliste võimaluste rakendamine noorsootöös“;</p> <p>- Nutika noorsootöö kontseptsiooni väljatöötamine.</p>	<p>- Huvihariduse ja huvitegevuse täiendava riigipoolse rahastuse käivitamine;</p> <p>- Ministri määruse kinnitamine huvihariduse ja huvitegevuse esindusühingute rahastamiseks;</p> <p>- Noorsootöötaja kutsestandardi uuendamine;</p> <p>- Noorte Nõukogu moodustamine ja esimene koosolek;</p> <p>- Eesti EL nõukogu eesistumise ajal nõukogu järeltuste vastuvõtmine nutika noorsootöö teemal;</p> <p>- Noorsootöötajate e-kutseksami korraldamine.</p>	<p>- Laagrijuhataja ja kasvatajate kvalifikatsiooninõuete määruse muutmise;</p> <p>- Kordusuuring „Noorte rahulolu noorsootöoga“;</p> <p>- Maavalitsuste funktsioonide ülevõtmine ENTKsse.</p>	<p>- Norra/EMP taotlusvoorud ning nutika noorsootöö toetamine;</p> <p>- Igas kohalikus omavalitsuses on noorte osaluskoogu;</p> <p>- Kohaliku omavalitsuse ja regionaaltasandi koostöö tugevdamine.</p>	<p>- 4900 noorsootöötajat on osalenud koolitustel;</p> <p>- 198 000 noort, sh 15 000 NEET-noort on osalenud noorsootöö teenustes;</p> <p>- Noorte rahulolu noorsootöoga püsib kõrge;</p> <p>- Suurem nutikate lahenduste kasutamine noorsootöös;</p> <p>- Noorsootöö toetav roll on laienenud NEET noorte toetamisel, sh tõukefondide abil;</p> <p>- Tõrjutusrisk on vähenenud ning noortel on võrdsed võimalused noorsootöölle ligipääsemiseks.</p>

Peamised õigusaktid ja dokumendid

Strateegiad, seadused ja määrused	Ministeeriumi dokumendid	EL
<p>* Noortevaldkonna arengukava 2014–2020</p> <p>* Konkurentsivõime kava "Eesti 2020"</p> <p>* Infõühiskonna arengukava 2020</p> <p>* Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus</p> <p>* Noorsootöö seadus</p> <p>* Huvikooli seadus</p> <p>* Huviharidusstandard</p> <p>* Noortegarantii elluviimise tegevuskava</p> <p>* Noorteühingute aastatoetuse määruus</p> <p>* Laagri juhataja ja kasvataja kvalifikatsiooninõuded</p> <p>* Huvihariduse ja huvitegevuse esindusühingute kvaliteeditoetus</p>	<p>* Noortevaldkonna programm</p> <p>* Programm „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“</p> <p>* Digipõrde programm</p> <p>* Tõrjutusriskis noorte kaasamise ja noorte tööhõivevalmiduse parandamise toetuse andmise tingimused (TAT)</p> <p>* Noorsootöötajate koolituse arendamise toetuse andmise tingimused (TAT)</p>	<p>* Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027</p> <p>* EL nõukogu järeltused ja resolutsioonid</p> <p>* Erasmus+ programm</p> <p>* Euroopa solidaarsuskorpuse programm</p>

Peamised rollid ja koostöö

<p>HTM</p> <p>Noortepoliitika arendamine ja koordineerimine, strateegiline planeerimine, õigusloome, riikliku rahastamise tagamine</p>	<p>KUM</p> <p>huvitegevusetootamine spordi valdkonnas spordipoliitika raames; lõimumise toetamine noorsootöö kaudu</p>	<p>MKM</p> <p>Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) koolitused ja IKT huviringide toetamine; ettevõtlikkuse soodustamine; infoühiskonna arendamine noortefoteenuse ja infotehnoloogiliste võimaluste kaudu</p>	<p>SA ARCHIMEDES NOORTEAGENTUUR</p> <p>Programmid Erasmus+, Euroopa Solidaarsuskorpus, Noortekohtumised; Hooliv Klass ning ESF noorsootöötajate koolituste arendamise TAT-i rakendamine</p>	<p>EESTI NOORSOOTÖÖ KESKUS (ENTK)</p> <p>Noorteseire ja noortefosüsteemide arendamine ning teenuste pakkumine; toetusprogrammid; ESF tõrjutusriskis noorte kaasamise ja noorte tööhõivevalmiduse parandamise TAT rakendamine (sh tugiteenus NEET noortele); KOV ja regionaalse tasandi võrgustikutöö; noorsootöö kvaliteedi arendamine, noorsootöötaja kutse andmine; noorsootöö korraldajate nõustamine ja tugi; tegijate informeerimine valdkonnas toimuvast</p>
<p>SOM</p> <p>Noorte tööhõive; laste õigused osalemaks otsustusprotsessides; noortegarantii tegevuskava rakendamine, sh tööturгу tutvustavad töötoad noortele üldhariduskoolides, noortekeskustes ja noortele suunatud messidel; noortegarantii tugisüsteem ning võrgustikutöö NEET-noorte suunamiseks Tõotukassa teenusteni</p>	<p>JUM</p> <p>Kuriteoennetuse koordineerimine; tegevused õigusrikkumise taustaga noortele</p>	<p>KOHALIKUD OMAVALITSUSED</p> <p>Noorsootöö korralduse eest vastutamine KOV-is; munitsipaalasutuste ülalpidamine; tegevused ja projekti toetuste delegerimine kohalikele organisatsioonidele</p>	<p>PEAMISED ESINDUSÜHINGUD</p> <p>Eesti Noortehenduste Liit Eesti Noorsootöötajate Kogu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Eesti Muusikakoolide Liit Eesti Kunstikoolide Liit Eesti Tantsuhuvihariduse Liit Eesti Teadushuvihariduse Liit Huvikoolide Liit</p>	<p>NOORTE OSALUS OTSUSTES</p> <p>KOV noortevolikogud, Noorte Nõukogu (HTM juhtimisel), maakondlikud noortekogud ja noorte aktiivgrupid</p>
	<p>SIM</p> <p>Ennetustegevuste ja vabatahtliku tegevuse koordineerimine; õigusrikkumise taustaga NEET-noorte programmi (STEP) rakendamine; PPA ja Päästeameti huviringid</p>			
	<p>RAM</p> <p>Regionaalareng, huvitegevuse täiendava toetuse KOV toetusfondi määrus ning KOV-ide rahalise panuse jälgimine</p>			

Regulaarsed uuringud ja seire

- Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootöoga;
- Noorte eluolu puudutavad uuringud ja analüüsid (www.noorteseire.ee)